

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CLXI. — Izdan in razposlan 3. dne oktobra 1916.

Vsebina: Št. 340. Ukaz o ustanovitvi vojne gospodarske zveze industrije za sušenje krompirja.

340.

Ukaz poljedelskega ministra v po- razumu z udeleženi ministri z dne 30. septembra 1916. l.

o ustanovitvi vojne gospodarske zveze industrije
za sušenje krompirja.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. okto-
bra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se ukazuje tako:

§ 1.

Vsa podjetja, ki se bavijo z sušenjem krom-
pirja, se za čas, dokler velja ta ukaz, združujejo
v „vojno gospodarsko zvezo industrije za sušenje
krompirja“ s sedežem na Dunaju.

Podjetja, ki se bavijo z izdelovanjem krom-
pirjevega skroba in izdelkov krompirjevega skroba,
ne spadajo pod določila tega ukaza.

Podjetja, pri katerih obsega sušenje krom-
pirja le del vsega obrata, so gledé tega dela
obrata pripadniki zveze.

Za podjetja, ki se ustanové, dokler velja ta
ukaz, se prične pripadnost k zvezi z dnem pri-
četka opravlja.

V dvomih o pripadnosti k zvezi odloča polje-
delski minister, zaslišavši zvezno vodstvo (§ 10).

§ 2.

Namen in delokrog.

Namen in delokrog zveze obsega:

1. Eventualno sodelovati pri preskrbovanju
industrije za sušenje krompirja, ki je urejeno
z ministrstvenim ukazom z dne 4. avgusta 1916. l.
(drž. zak. št. 244) ali se uredi z poznejšimi ukazi,
s krompirjem, potrebnim za izdelovanje izdelkov
sušenja krompirja, ter pri razdeljevanju za izdelo-
vanje izdelkov sušenja krompirja določenega krom-
pirja, ki je tudi uravnano z omenjenim ministr-
stvenim ukazom ali se uravna z ukazi, ki se
izdadó v bodoče, na posamezne obrate udov
zveze.

2. Uravnavati izdelovanje in razpečavanje
izdelkov sušenja krompirja po vladnih odredbah,
ki se izdadó gledé tega.

3. Sodelovati pri reševanju vseh vprašanj,
ki se tičejo industrije za sušenje krompirja, zlasti
pri naredbah, da se uravna in pospeši izdelo-
vanje, pri naredbah na polju socialne skrbi in
pri vprašanjih, ki se pokažejo ob prehodu v mi-
rovno gospodarstvo, s tem, da podaja primerne
predloge in mnenja, končno izvrševati na to se
nanašajoče odredbe, kolikor izroči poljedelski mi-
nister to zvezi.

§ 3.

Pravno svojstvo zveze.

Zveza je juristična oseba. Na 'zunaj jo za-
stopa predsednik zveznega vodstva (§ 10) ali
njegov namestnik.

§ 4.

Dolžnosti zveznih pripadnikov.

Zvezni pripadniki imajo razen posebnih obveznosti, ki so jim naložene na drugih mestih tega ukaza, dolžnost pospeševati, kolikor mogoče, namene zveze in opuščati vse, kar je pripravno oteževati ali ovirati njih izpolnjevanje.

§ 5.

Opravnino leto.

Prvo opravnino leto zveze se začne z dnevom, katerega dobi moč ta ukaz, in se konča 30. dne septembra 1917. l., nadaljnja opravilna leta se pričenjajo 1. dne oktobra vsakega leta in trajajo do 30. dne septembra prihodnjega leta.

§ 6.

Organi zveze.

Organi zveze so:

- a) zvezni zbor,
- b) zvezno vodstvo.

§ 7.

Zvezni zbor.

Zvezni zbor je sestavljen iz 14 do 17 udov, ki jih imenuje poljedelski minister izmed zastopnikov zvezi pripadajočih podjetij.

§ 8.

Delokrog zveznega zbora.

Zveznemu zboru je naloženo:

1. Določati višino prispevkov, ki jih morajo zvezni pripadniki plačevati v zalaganje stroškov poslovanja.

2. Preskusiti in odobriti obračun, ki ga mora predložiti zvezno vodstvo.

3. Ustanavljati določne učine, ob katerih sme zvezno vodstvo ali razsodišče (§§ 21 in 22) naložiti kazni zaradi nereda, ter določati izmero kazni zaradi nereda; pri tem se pa pri učinih,

ki se odkažejo zveznemu vodstvu v kaznovanje, ne sme seči čez kazenski postavek 2000 K, v drugih primerih ne čez 20.000 K za posamezni primer.

4. Sklepati o preskrbovanju zveznih pripadnikov s pomožnimi snovmi, ki se rabijo pri izdelovanju izdelkov sušenja krompirja.

5. Sklepati o vseh predmetih, katere predloži zvezno vodstvo zveznemu zboru samostojno ali po naročilu enega izmed vladnih komisarjev.

Sklepi zveznega zbora so obvezni za zvezno vodstvo.

§ 9.

Opravnini red zveznega zbora.

Zvezni zbor sklicuje po potrebi predsednik zveznega vodstva, ako je zadržan, njegov namestnik.

Zvezni zbor je sklicati v 8 dneh, ako to zahteva eden izmed vladnih komisarjev ali ako to pismeno predlaga vsaj 5 udov zveznega zbora.

Zvezni zbor se sklicuje in vladni komisarji se vabijo pismeno vsaj 4 dni pred dnevom, določenim za zvezni zbor, z navedbo razpravnih predmetov. Vsak ud zveznega zbora ima v zboru en glas, v zveznem zboru se glasuje z navadno večino. Ako so glasovi enako razdeljeni, je predlog odklonjen. Vladni komisarji ne glasujejo.

Zvezni zbor je sklepčen, ako so povabljeni vsi udje in vladni komisarji in ako je prišla na zbor vsaj polovica udov. Ako sklicani zvezni zbor ni bil sklepčen, naj se skliče najdalje v 8 dneh nov zvezni zbor, ki je brez ozira na število navzočih sklepčen za vse razpravne predmete, ki so bili na dnevnem redu prvega ne sklepčnega zveznega zbora. V zveznem zboru predseduje predsednik zveznega vodstva in, ako je zadržan, njegov namestnik.

§ 10.

Zvezno vodstvo.

Zvezno vodstvo je sestavljeno iz 4 do 7 udov, ki jih imenuje poljedelski minister. Imenuje ude zveznega vodstva more poljedelski minister posta-

viti tudi po enega nadomestnika za vsakega uda zveznega vodstva; nadomestnik prevzame posle dotičnega uda, ako je zadržan.

Izmed udov zveznega vodstva postavi poljedelski minister predsednika in njegovega namestnika.

Vsi pripadniki zveznega vodstva opravljajo svoje posle kot častno službo.

Zvezno vodstvo vodi vsa zvezna opravila po določenih tega ukaza. Odloča v vseh vprašanjih, ki niso pridržana po tem ukazu (§ 8), da sklepa o njih zvezni zbor.

Zlasti je naloženo zveznemu vodstvu sestaviti obračun o vsi denarni upravi zveze in predložiti ga zveznemu zboru. Ta obračun se mora sestaviti ob koncu vsakega pravnega leta (§ 5) in ako se zveza razpusti (§ 24).

Končno je naloženo zveznemu vodstvu odločati, kakšni so in ali ustrezajo izdelki sušenja krompirja, ki so jih posamezna zvezi pripadajoča podjetja izročila zvezi, ter o najmanjšem izdelku, ki ga naj doseže vsako podjetje.

§ 11.

Opravljeni red zveznega vodstva.

Neposrednje vodstvo opravi je po načelnih sklepih, ki jih je sklenilo zvezno vodstvo, naloženo predsedniku, ako je zadržan, njegovemu namestniku.

Zvezno vodstvo se po potrebi zbira na seje na Dunaju; sklicuje ga predsednik, ako je zadržan, njegov namestnik.

Udje zveznega vodstva ter vladni komisariji se morejo vabiti na seje pismeno ali brzojavno ali v posebno nujnih primerih telefonično.

Predsednik oziroma njegov namestnik je dolžen imeti v osmih dneh sejo zveznega vodstva, ako to zahteva eden izmed vladnih komisarjev ali vsaj dva uda zveznega vodstva z navodbo razlogov.

Zvezno vodstvo je sklepčno, ako so povabljeni vsi udje in vladni komisariji in ako so navzoči vsaj 3 udje zveznega vodstva, všteti predsednika ali njegovega namestnika.

Zvezno vodstvo sklepa z navadno večino glasov. Ako so glasovi enako razdeljeni, se določi

za sklep tisto mnenje, kateremu je pristopil predsednik.

Vladni komisariji ne glasujejo.

§ 12.

Posebne dolžnosti funkcionarjev in nameščencev zveze.

Vsi udje zveznega vodstva ter vsi nameščenci zveze si morajo pri svojem poslovanju prizadevati z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo.

Vsi funkcionarji in nameščenci zveze so dolžni brezpogojno molčati na zunaj o vseh stvareh zveze, za katere zvedo v tej lastnosti in katerih izkoriščanje ali sporočanje na zunaj greši zoper namene vojne gospodarske zveze ali se tiče pravih razmer pripadnikov zveze, in morajo to pismeno obljubiti.

Pri vodstvu opravi je dolžnost zveznega vodstva s primernimi uredbami poskrbeti za to, da se zabrani zlorabljanje ali sporočanje navedb o pravih razmerah, ki dohajajo zveznemu vodstvu.

Pozivu, naj naznanijo navedbe, ki so jih pripadniki zveze podali zveznemu vodstvu, morajo ustreči uradniki in pomožne moči le tedaj, ako jih na to pozove eden izmed vladnih komisarjev ali ako je zvezno vodstvo storilo na to mereč sklep.

§ 13.

Sodelovanje zveze pri preskrbovanju krompirja.

Poljedelski minister določi v porazumu z udeleženi ministri, kako in koliko sodeluje zveza pri preskrbovanju industrije za sušenje krompirja s krompirjem in pri njega razdeljevanju posameznim kmetijskim in obrtnim obratom.

§ 14.

Uprava izdelovanja.

a) Dolžnost podelovanja zvezi pripadajočih podjetij.

Vsa zvezi pripadajoča podjetja so dolžna njim odkazani in od njih prevzeti krompir po ukazih zveznega vodstva podelovati v svojih obratovališčih v izdelke sušenja

krompirja v trgovini običajne kakovosti. Kadar se dajejo ta ukazila, se je ozirati na dose-danji način dela in na tehniške uredbe po-sameznih obratovališč.

Ako podjetje ne ustreza ukazilom zvez-nega vodstva, bodisi da ne podeluje pred-pisanih množin, bodisi da izdeluje kljub ponovnemu opominu blago v trgovini ne običajne kakovosti (§ 10, sklepni odstavek), ima zvezno vodstvo pravico krompir, ki je še v podjetju, ki nasprotuje ukazilom, mu prisilno odvzeti in ga prodati enemu ali več drugim podjetjem v podelovanje. Da se izvrši prisilno odvzete, se more zvezno vodstvo poslužiti sodelovanja političnega oblastva prve stopnje, v čigar uradnem področju leži krompir. Podjetje, kateremu se odvzame krompir, prejme zanj čisto nakupno ceno, odbivši stroške, ki nastanejo z odvzetjem in izročitvijo v drugo podjetje. Isto pravico ima zvezno vodstvo, ako podjetje kljub ponovnemu opominu ne doseže najmanjšega izdelka, ki ga je ustanovilo zvezno vodstvo (§ 10, sklepni odstavek).

b) Razpolaganje z ne izrabljenimi najvišjimi množinami.

Ako podjetje ne prevzame popolne naj-više množine krompirja, ki se mu je od-kazala za podelovanje v njegovem obratova-lišču, more zvezno vodstvo ukreniti, da se te ne porabljene množine krompirja odkažejo in izroči enemu ali več drugim podjetjem.

§ 15.

Urnava razpečavanja.

- a) Zvezi pripadajoča podjetja morajo svoje izdelke brez izjeme dati na razpolaganje zvezi, ki izključno oskrbuje prodajanje izdelkov.
- b) Zveza sprejema vsa vprašanja in naročbe na izdelke sušenja krompirja; pripadniki zveze ji morajo tudi predkazovati vsa vprašanja in naročbe, ki jim dohajajo.
- c) V izvrševanje sprejeta naročila razdeli zveza posameznim podjetjem; pri tem se naj po možnosti ozira na enakomernost razpečavanja, na zemljepisno lego in izročilno potrebo posameznih naprav.

d) Prodane izdelke razpošiljajo po odredbah zveze posamezna podjetja; račune izdaja zveza.

e) Zveza plača vsakemu podjetju, ako se predložijo pošiljalni izkazi, vrednost računa na podstavi ustanovljenih prevzemnih cen (lit. g). Zveza ima pravico odbiti od zneskov, ki jih je plačati po tem, vsakokrat varščino, ki jo obdobjno ustanavlja zvezno vodstvo v odstotkih teh zneskov. Ta varščina služi za zavarovanje plačila prispevkov k stroškom poslovanja zveze (§ 18), plačil, ki služijo, da se izravnajo prevzemne cene (lit. i), prispevkov k izgubam, ker se terjatve ne dadó izterjati (lit. f) in plačila kazni zaradi nereda (§§ 21 in 22). Varščine je nalagati plodono-sno in jih zaračunati s podjetji po sklepu vsakega opravičnega leta in odobrenju račun-skega sklepa zanj.

f) Izgube iz neizterljivih terjatev mora plačevati vsako podjetje v razmerju svojih v dotičnem opravičnem letu doseženih prodajnih izkupil k skupnim prodajnim izkupilom vseh podjetij.

g) Za vsak posamezni izdelek sušenja krompirja, ki ga izdelajo pripadniki zveze ali eden izmed njih, ustanavlja zvezno vodstvo obdobjno ali, dokler se ne ukrene drugače, prevzemno ceno od železniške postaje obratovališč.

Prevzemne cene, ki jih vsakočasno ustanavlja zvezno vodstvo, potrebujejo odo-brenja poljedelskega ministra v porazumu z udeleženi ministri.

h) Za podelovanje krompirja v izdelke sušenja krompirja (§ 14) ustanavlja zvezno vodstvo določne mezdne postavke obdobjno in dokler se ne ukrene drugače.

i) Na koncu vsakega opravičnega leta je izrav-nati posameznim podjetjem za njihove izdelke plačane prevzemne cene tako, da dobé vsa podjetja za težno enoto izdelkov enake kako-vosti, ki so jih razpečali v teku opravičnega leta, enake prevzemne cene, postavljeno na železniško postajo njihovih obratovališč.

Izravnavo je izvesti ločeno za vsako izmed prevzemnih cen, ustanovljenih za po-samezne izdelke.

Določiti natančnejše pogoje izravnave cen je naloženo zveznemu vodstvu.

k) Ali in v koliko morajo vsa zvezi pripadajoča podjetja odškodovati zvezi pripadajoča podjetja, ki brez svoje krivde niso ali niso docela podelala sirovin, ki jim jih je izročilo zvezno vodstvo v podelovanje, ali ki niso ali niso docela razpečala svojih izdelkov, in v katerem razmerju mora prispevati vsako posamezno podjetje k tem odškodninam, določi zvezno vodstvo. Za sklepe in odredbe, ki se tičejo tega predmeta, je treba odobrenja poljedelskega ministra.

Ako in kolikor veljajo za prodajanje izdelkov sušenja krompirja posebni oblastveni predpisi, se jih mora zveza držati, kadar prodaja.

§ 16.

Izkazna dolžnost.

Vsak ud zveze je dolžen izkazovati na poziv zveznemu vodstvu:

1. množino podelane sirovine,
2. množino narejenih izdelkov,
3. množino izdelkov, ki so se razposlali,
4. zalogo narejenih izdelkov,
5. stanje zalog sirovin.

Natančnejša določila o času in načinu izkazovanja ukrene zvezno vodstvo.

Zvezno vodstvo ima pravico, da preskusi pravilnost teh izkazov po kontrolnih organih, ki jih postavi; tem organom morajo posamezna podjetja dati na razpolaganje vse zahtevane pripomočke, da se nedvomno ugotovi stvarni položaj.

Ako se branijo, mora politično oblastvo prve stopnje na prošnjo zveznega vodstva prisilno izvršiti zahtevane ugotovitve.

§ 17.

Prevozna potrdila.

Javna podjetja (železniška ali parnoplhovstvena podjetja) smejo sprejemati pošiljatve izdelkov sušenja krompirja v prevoz le tedaj, ako je voznim listinam priloženo prevozno potrdilo, ki ga je izdala vojna gospodarska zveza po obrazcu, predpisanem v dodatku.

Pošiljatev, ki so ob času, ko dobi ukaz moč, že izročene prevoznemu zavodu, se ne tičejo ta določila.

Za pošiljatve vojaške uprave ter za pošiljatve iz carinskega inozemstva, iz Ogrskega, iz Bosne in Hercegovine ni treba takih prevoznih potrdil. Javna prevozna podjetja pa so dolžna vsako pošiljatev izdelkov sušenja krompirja, oddano v kraju izven Avstrije po namembni postaji naznaniti tudi vojni gospodarski zvezi in navesti adresata, oddajno postajo in težo pošiljatve ter hkratu obvestiti adresata.

§ 18.

Stroški poslovanja.

Za zalaganje stroškov, ki nastajajo iz izvrševanja nalog, odkazanih vojni gospodarski zvezi s tem ukazom, mora vsako zvezi pripadajoče podjetje plačati zvezi od vsake krone prevzemnih izkupil, ki jih je izkupilo, znesek, čigar višino določi zvezni zbor za vsako opravilno leto naprej. Ako se s temi prispevki stroški poslovanja opravilnega leta ne morejo popolnoma poravnati, ima zvezno vodstvo pravico nezaloženi ostanek stroška nabaviti z razumno porazdelitvijo na zvezi pripadajoča podjetja.

Zaostali prispevki se morejo izterjati po politični izvršbi.

§ 19.

Državno nadzorstvo.

Zveza je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršujejo vladni komisarji, ki jih je imenoval poljedelski minister v porazumu z udeleženi ministri.

Vladne komisarje je vabiti na vse razprave in seje zveznih organov, pravico imajo vsakčes povzeti besedo in staviti predloge, o katerih se mora sklepati.

Nadalje imajo pravico odložiti izvršitev sklepov in odredb zveznih organov za toliko časa, da odloči poljedelski minister.

Vladni komisarji imajo tudi pravico vpogledovati v vse knjige zapiske in opravilne spise vojne gospodarske zveze in zahtevati vsa pojasnila, ki se jim zdé potrebna.

Končno ima vsak izmed vladnih komisarjev pravico zahtevati, da se predmet, ki ga označi, predloži zveznemu zboru, da o njem sklepa, četudi predmet ne spada v delokrog zveznega zbora (§ 8).

§ 20.

Državno odobrenje.

Odobrenja poljedelskega ministra potrebujejo sklepi in odredbe, ki se tičejo:

- a) višine prispevkov k stroškom vojne gospodarske zveze,
- b) odškodovanja podjetij po § 15, lit. k,
- c) ustanavljanja prevzemnih cen (§ 15, lit. g),
- d) ustanovitve tistih določenih učinkov, za katere lahko nalaga zvezno vodstvo ali razsodišče kazni zaradi nereda, in določitve višine teh kazni.

§ 21.

Kazni zaradi nereda.

Zvezno vodstvo more zaradi dejanj ali opustitev pripadnikov zveze, ki merijo proti tistim predpisom in odredbam, ki jih je izdalo zvezno vodstvo, da se dosežejo nameni zveze po tem ukazu, nalagati kazni zaradi nereda, ako učin na podstavi sklepa zveznega zbora, ki ga je odobril poljedelski minister, kaznuje zvezno vodstvo (§ 8).

Ako je zvezno vodstvo naložilo kazen zaradi nereda, se more razsodišče prositi za odločbo, ne da bi priziv imel odloživo moč.

Kazenski zneski se izterjajo na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo in dohajajo občekoristnemu namenu, ki ga določi poljedelski minister na predlog zveznega vodstva.

§ 22.

Razsodišče.

Za odločbo v vseh sporih med pripadniki zveze v stvareh zveze, nadalje v tistih primerih, v katerih smatrajo pripadniki zveze, da so prikraj-

šani v svojih pravicah z odločbo ali odredbo, ki jo je ukrenilo zvezno vodstvo ali zvezni zbor, se ustanavlja zvezno razsodišče.

Odločbe in odredbe zveznega zbora oziroma zveznega vodstva, ki jih je odobril poljedelski minister, se ne morejo izpodbijati na razsodišču.

Dejanja ali opustitve, ki merijo zoper tiste odredbe ali predpise, ki jih je izdalo zvezno vodstvo po tem ukazu, mora zvezno vodstvo, ako nima samo po § 21 pravice naložiti kazen zaradi nereda, naznaniti razsodišču, ki naj razsodi, ali je naložiti kazen zaradi nereda.

Razsodišče odloča nadalje o prizivu, ki ga pripadniki zveze vlagajo zoper kazni zaradi nereda, ki jih je naložilo zvezno vodstvo.

Ako je za določene učine izmera kazni ustanovljena s sklepom zveznega zbora, ki ga je odobril poljedelski minister, je razsodišče vezano nanjo, kadar odmerja kazen. V vseh drugih primerih je izmera kazni prepuščena svobodnemu preudarku razsodišča; toda kazen zaradi nereda v vsakem posameznem primeru ne more presehati zneska 20.000 kron.

Razsodišče je sestavljeno iz sodniškega funkcionarja, ki ga postavi poljedelski minister v porazumu s pravosodnim ministrom, za predsednika in iz štirih udov ali njihovih nadomestnikov, ki jih imenuje poljedelski minister.

Udje in nadomestniki opravljajo svoje posle kakor častno službo. Pripadati ne smejo zveznemu vodstvu.

Vse odločbe razsodišča so končno veljavne. Postopanje pred razsodiščem se ravna po določilih četrtega oddelka šestega dela civilnega pravnega reda, kolikor se iz predpisov tega ukaza ne pokaže kaj drugega.

Predsednik razsodišča more, uporablja za postopanje na rednem sodišču veljajoče predpise, povabiti priče in izvedence in te osebe ter stranke zaslišati pod prisego.

Kazenski zneski se izterjajo na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo in dohajajo občekoristnemu namenu, ki ga določi poljedelski minister na predlog zveznega vodstva.

§ 23.

Kazni po političnih oblastvih.

Prestopke tega ukaza kaznujejo politična oblastva prve stopnje z denarnimi kaznimi do 5000 kron ali po svojem preudarku z zaporom do 6 mesecev, ako dejanje ne spada pod strožje kazensko določilo.

§ 24.

Razpust zveze.

Zveza se razpusti, zaslišavši zvezno vodstvo, z odredbo poljedelskega ministra, ki odloči, zaslišavši zvezno vodstvo, tudi o porabi morebitnega upravnega prebitka.

§ 25.

Pravna opravila, ki greše zoper določila § 15, nimajo moči. Isto velja za kupne in dobavne

pogodbe podjetij za sušenje krompirja, sklenjene pred pričetkom veljavnosti tega ukaza, o izdelkih sušenja krompirja vsake vrste in pogodbe o delovanju krompirja v izdelke sušenja krompirja vsake vrste, kolikor niso izpolnjene, preden dobi ta ukaz moč.

Zahteve odškodnine zaradi neizpolnjene pogodbe, ki so nastale pred pričetkom veljavnosti tega ukaza, ostanejo neizpremenjene. Izpolnitev sama je tudi v tem primeru prepovedana.

§ 26.

Veljavnost.

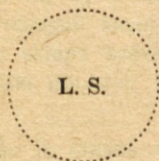
Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Hochenburger s. r.	Forster s. r.
Zenker s. r.	Spitzmüller s. r.
Handel s. r.	

Prevozno potrdilo.

Pošiljačevo ime
 v ima pravico poslati
 kg (vrsta blaga),
 in sicer v času od do
 od (ime pošiljalne postaje)
 v (ime namembne postaje)
 po (železnici ali parniku) na naslov (prejemnikovo ime in stanovišče)

Na Dunaju, dne

Vojna gospodarska zveza industrije za sušenje
 krompirja.

To potrdilo je trpežno priložiti vozni listini.
 Da je potrdilo pridejano, je zaznamovati v vozni listini.
 Potrdilo naj odvzame namembna postaja.